[2024] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 439 : 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 960

ਜੈਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਵੀਨ ਸਿੰਘ ਚਾਵੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ

(2024 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5175)

10 ਦਸੰਬਰ 2024

[ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ* ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਨਾ ਬੀ. ਵਰਲੇ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306, 498ਏ ਅਤੇ 114 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

ਸਿਰਲੇਖ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 - ਧਾਰਾ 227 - ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ - ਉਚਿਤਤਾ - ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306, 498 ਏ, 114 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੜਕੀ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ 12 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਾਰਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਹਿਣੇ ਵੇਚੇ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮੰਗਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਟ੍ਰੀਧਨ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306, 498 ਏ, 114 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ - ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ - ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ - ਸਹੀ:

ਮੁਖਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ, ਐਫਆਈਆਰ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਮੰਗ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦਾਹਰਣ

* ਲੇਖਕ

ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਪਸੀ ਲਈ - ਮੁੱਢਲਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੰਚਾਲਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ, ਕਥਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨੇੜਲਾ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ, ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਨਾਲ ਮੌਤ - ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਵੇਚਣ ਦੀ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ - ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ, ਭੜਕਾਉਣ ਜਾਂ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ - ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਸਨ - ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਰਫ ਤਸ਼ੱਦਦ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਹਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜਾਂ ਸਿੱਧਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਸੀ - ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860। (ਪਾਰਸ 14, 15, 26-28)

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 - ਸ.306 - ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ - ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ - ਵਿਆਖਿਆ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ - ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਗੁਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਠੋਸ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਸਿਰਫ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇੰਨੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਿ ਪੀੜਤ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ - ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੀ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ - ਅਦਾਲਤ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਦੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣਾ, ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੇ ਅਸਹਿ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ - ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਤੰਗ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਗੁੱਸਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ - ਹਰ ਕੇਸ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨਪੂਰਵਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਪੀੜਤ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। [ਪੈਰਾ 24]

ਜੈਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਵੀਨ ਸਿੰਘ ਚਾਵੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਯੂ. ਸੁਵੇਤਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ [2009] 7 ਐਸਸੀਆਰ 902 *:* **(2009) 6 ਐਸਸੀਸੀ 757***; ਏ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਐਮ. ਮਧੁਸੂਦਨ ਰਾਓ ਦਾ ਰਾਜ* [2008] 14 ਐਸਸੀਆਰ 1170**: (2008) 15 ਐਸਸੀਸੀ 582***; ਛੀਨਾ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਮਹਾਜਨ* [2010] 9 ਐਸਸੀਆਰ 1111*:* **(2010) 12 ਐਸਸੀਸੀ 190***; ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵੀ. ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ [*2001] ਸਤੰਬਰ 4 ਐਸਸੀਆਰ 247 *:* **(2001) 9 ਐਸਸੀਸੀ 618;** *ਐਮ. ਮੋਹਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ* [2011] 3 ਐਸਸੀਆਰ 437 *:* **(2011) 3 ਐਸਸੀਸੀ 626***; ਅਮਲੇਂਦੂ ਪਾਲ ਉਰਫ ਝੰਟੂ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ* [2009] 15 ਐਸਸੀਆਰ 836 *:* **(2010) 1 ਐਸਸੀਸੀ 707;** *ਕਮਲਾਕਰ ਬਨਾਮ ਕਮਲਾਕਰ ਵੀ. ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ* [2023] 14 ਐਸਸੀਆਰ 787**: (2007) ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਕਾਰ 824***; ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ* [2019] 9 ਐਸਸੀਆਰ 703 *:* **(2019) 17 ਐਸਸੀਸੀ 301** - ***ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।***

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973; ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860.

ਕੀਵਰਡਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ; ਵਿਆਹ ਦੇ 12 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ; ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ; ਸਟ੍ਰੀਧਨ; ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਤਹਿਤ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ; ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਜੁਰਮ; ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ; ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਫਾਂਸੀ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਨੇੜਲਾ ਸਬੰਧ; ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ; ਸਿਰਫ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ; ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੇਨਸ ਰੀਆ; ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜਾਂ ਸਿੱਧਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ; ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ; ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸਬੂਤ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੇਸ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5175 ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 09.05.2024 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2024 ਦੇ ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.ਆਰ.ਏ ਨੰਬਰ 536 ਵਿੱਚ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਤੇਜਸ ਬਰੋਟ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼ਮੀਕ ਸ਼ਿਰੀਸ਼ਭਾਈ ਸੰਜਨਵਾਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਿਆ ਚੋਕਸ਼ੀ, ਆਦਿੱਤਿਆ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਾਤੀ ਘਿਲਦਿਆਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇਵਯਾਨੀ ਭੱਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੇਹਾ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਜੇ.

1. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੁੱਟੀ
2. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 09.05.2024 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ 2024 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 536 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 306, 498 ਏ ਅਤੇ 114 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
3. 2021 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 11206038210259 ਮਿਤੀ 18.04.2021 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306, 498 ਏ, 114 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਵਿਆਹ ਸਾਲ 2009 ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕਾ - ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3। ਵਿਆਹ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ, ਜੋੜੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ. ਇਸ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਈ, ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 12 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੀਧਨ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। 18.04.2021 ਨੂੰ, ਮੁਖਬਰ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੇ ਫਾਹਾ ਲੈ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਾਰਨ ਹੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ।
4. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ।

1 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 19732 ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 107 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਘਟਨਾ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ 'ਚ ਉਕਸਾਉਣਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306, 498ਏ, 114 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ 28.02.2024 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਥਿਤ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮੁੱਢਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ 'ਚ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਟੈਸਟ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ, ਇਸਦੇ ਫੇਸ ਵੈਲਿਊ 'ਤੇ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪੱਕਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲੇ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਤਸ਼ੱਦਦ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਵੇਚਣਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਸੀਹੇ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਤੁਕੇ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 306 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ.

---

2 ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਸੀ

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

6 ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਈ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨਘੜਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਆਮ ਹਨ, ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ। ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੇਨਸ ਰੀਆ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੱਤ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਘਾਟ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜੇ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਡੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲਗਭਗ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਾਜ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤਾ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਕੋ ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਚੇ ਗਏ ਗਹਿਣੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਇਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

7 ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

1. ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ 'ਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਮਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ?
2. ਕੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਬਣਦਾ ਹੈ?
3. ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਅਤੇ 498 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

8 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ ਔਰਤ ਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਤਹਿਤ 'ਬੇਰਹਿਮੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ

a. ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਜੋ ਔਰਤ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਔਰਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਅੰਗ ਜਾਂ ਸਿਹਤ (ਚਾਹੇ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ) ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

b. ਔਰਤ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਕੀਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

9 ਯੂ. ਸੁਵੇਤਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ।, ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤੱਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ:

i. ਔਰਤ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ;

ii. ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

iii. ਅਜਿਹੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਔਰਤ ਦੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ।

10 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਏ.ਪੀ.ਵੀ.ਐਮ. ਮਧੂਸੂਦਨ ਰਾਓ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਤਸ਼ੱਦਦ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਬੇਰਹਿਮੀ' ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ। ਹਰ ਕੇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਬੇਰਹਿਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

11 ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮਝ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ, 'ਬੇਰਹਿਮੀ' ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

12 ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ 12 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਖਬਰ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ

---

3 2009] 7 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 902: (2009) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 757

4 [2008] 14 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1170: (2008) 15 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 582

ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਕਥਿਤ ਬੇਰਹਿਮੀ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 12 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦਾ ਸਟ੍ਰੀਧਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮੰਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਹੀ ਗੱਲ ਉਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਹੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

13. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਇੱਕ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਉਦਾਹਰਣ ਨਹੀਂ ਸੀ।

14. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498 ਏ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤੱਤ ਆਮ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਉਦਾਹਰਣ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕੇਸ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦਾਹਰਣ ਵੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੰਚਾਲਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

15. ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

16. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਵਿੱਚ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 107 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ 'ਉਕਸਾਉਣ' ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:

> (306. ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ- ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(107. ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣਾ।—ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ,

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।—ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ;

ਦੂਜਾ।—ਉਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਾਜਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ, ਜੇ ਉਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ;

ਤੀਜਾ।—ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ, ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਵਿਆਖਿਆ 1:—ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗ਼ਲਤ ਬਿਆਨੀ ਕਰਕੇ, ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ 2. - ਕੋਈ ਵੀ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

. 17. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 107 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਹਾਰ (ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਲੈ ਲਈ।

18. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਸਪਸ਼ਟ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ - ਕੰਮ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ - ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ. ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਲੱਭਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਤਸ਼ੱਦਦ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਜਾਂ ਸਿੱਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਲੈ ਲਈ। ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਰੀਆ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਕਸਾਉਣ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ

ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਜਾਂ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਰਾਦੇ ਦਾ। ਇਹੀ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਸ.ਐਸ. ਛੀਨਾ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਮਹਾਜਨ, 5 ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

> 25. ਉਕਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਨੀਅਤ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਰਗਰਮ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਸਿੱਧੇ ਕੰਮ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਾ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੰਮ ਦਾ ਮਕਸਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਧੱਕਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ।

19. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਨਿਯਮ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ, ਭੁੱਲ, ਹਾਲਾਤ ਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ, ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦੇ ਜਾਂ ਉਕਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ, 6 ਨੇ "ਭੜਕਾਓ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ:

> 20. ਉਕਸਾਉਣਾ ਹੈ "ਕਿਸੇ ਕੰਮ" ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ, ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ। ਉਕਸਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਫਿਰ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਜਾਂ ਭੁੱਲਾਂ ਜਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੋਲ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਗੁੱਸੇ ਜਾਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਹੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਭੜਕਾਊ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

5 [2010] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1111 : (2010) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 190

6 [2001] ਪੂਰਕ 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 247: (2001) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 618

20. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

i. ਉਕਸਾਉਣਾ;

ii ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ ਜਾਂ ਉਕਸਾਉਣਾ।

21. ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੀੜਤ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇ। ਸਿਰਫ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੋਸ਼ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੂਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ।

22. ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਇਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਕਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਤ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

23. ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੀੜਤ ਦੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਭੜਕਾਉਣ ਜਾਂ ਸੁਵਿਧਾ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਦੁਖਦਾਈ ਨਤੀਜੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਬੰਧ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ. ਇਸ ਸਿੱਧੇ ਲਿੰਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ੩੦੬ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਇਸ ਸਰਗਰਮ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਸਾਉਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹੀ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਹੈ

i. ਐਮ. ਮੋਹਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ;[7]

ii. ਅਮਲੇਂਦੂ ਪਾਲ ਉਰਫ ਝੰਟੂ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ,[8]

iii. ਕਮਲਾਕਰ ਬਨਾਮ ਕਮਲਾਕਰ ਵੀ. ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ।[9]

24. ਇਸ ਲਈ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਗੁਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਠੋਸ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇੰਨੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੀ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਦੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣਾ, ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੇ ਅਸਹਿ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਗੁੱਸਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਪੀੜਤ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨਪੂਰਵਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

25. ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

16. ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਕੰਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਵਾਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ / ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਗੁਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਠੋਸ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰੇਗੀ।

[7] [2011] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 437 : (2011) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 626

[8] [2009] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 836 : (2010) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 707

[9] [2023] 14 SCR 787: (2007) SCC ਔਨਲਾਈਨ ਕਰ 824

[10] [2019] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 703: (2019) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 301

ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

16.1. ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਹੈ, ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ, ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ, ਭੜਕਾਉਣਾ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ। ਜੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤਿ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਰ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਾ 306 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪੀੜਤ ਦੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਖਰਕਾਰ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤਾਲਮੇਲ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਸਲ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਕੰਮ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਜਾਂ ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂ ਭੜਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਾ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕ।

26. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਪੂਰਵਕ ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਕਥਿਤ ਤੱਥਾਂ, ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਫਾਂਸੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੌਤ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਨੇੜਲਾ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੀ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਝਗੜਾ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋਈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ, ਭੜਕਾਉਣ ਜਾਂ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ। ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਵਿਚਾਲੇ ਸਿਰਫ ਤਸ਼ੱਦਦ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਲਈ ਮੇਨਸ ਰੀਆ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਹਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜਾਂ ਸਿੱਧਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

27. ਇਸ ਲਈ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

28. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498 ਏ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ।

29. ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੈੱਡਨੋਟ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016